

Lausunto yrityspalvelusetelin määrärahojen uudelleen suuntaamiseksi.

Päivämäärä 19.1.2023

Rovaniemen Yrittäjät ry hallitus

YVA-lausunto nro 1/2023

1. YRITYSPALVELUSETELIN TAUSTA

Rovaniemen kaupunginhallitus päätti 7.10.2019 Rovaniemen Kehitys Oy:n toiminnan siirtämisestä osaksi kaupungin elinvoimayksikköä. Samassa yhteydessä päätettiin yrityspalvelusetelin käyttöönotosta.

Yrityspalvelusetelin käyttöönottoa perusteltiin seuraavasti: ”Yrityspalveluseteli on yksi Rovaniemen kaupungin elinkeinopolitiikan välineistä, jonka tarkoitus on tukea rovaniemeläisten pk-yritysten kasvua ja kansainvälistymistä ja auttaa omistajanvaihdostilanteissa. Samalla seteli edesauttaa yksityisten yrityspalvelumarkkinoiden kehittymistä Rovaniemen seudulla. Yrityspalveluseteli on Rovaniemen kaupungin sitoumus korvata asiakkaan puolesta osa palveluntuottajan suorittaman palvelun hinnasta ennalta määrättyyn arvoon saakka.”

Kaupunginhallitus myös edellytti, että palvelusetelien vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain.

2. YRITYSPALVELUSETELIN KOKEMUKSET

Yrityspalvelusetelin hakukierroksia on järjestetty yhteensä 4 kpl

- vuonna 2020: 2 kertaa
- vuonna 2021: 2 kertaa
- vuonna 2022: 2 kertaa, joista 2. hakukierroksen myönnettyjen yrityspalvelusetelien toteuttamisaika meneillään

Hakijoita 219 kpl

Myönteisiä päätöksiä 95 kpl

Käyttämättä jääneitä 14 kpl

3. AVUSTUSTEN PÄÄLLEKKÄISYYS

Yrityspalvelusetelin on tarkoitus olla viimesijainen ja täydentävä avustuskanava. Käytännössä näin ei ole tapahtunut, vaan vaihtoehtoiset valtion tai EU:n rahoittamat avustukset ovat hakemuksista ilmenevällä tavalla jääneet suurelta osin selvittämättä ja hyödyntämättä. Tämä on tarkoittanut sitä, että Rovaniemen kaupungin yritysneuvonnan työ- ja raharesursseja on ohjautunut hankkeisiin, jotka todennäköisesti olisi pystytty rahoittamaan jollakin näistä yritystoiminnan kehittämiseen tarkoitetuista päällekkäisistä avustusmuodoista:

- kehittämisavustus (yleinen)
- kehittämisavustus (maaseuturahasto)
- Yritysten kehittämispalvelut (Kehpat)
- maaseudun perustamistuki

Business Finland

- innovaatioaseteli
- Explorer
- Tempo
- Into
- muut

Peräpohjolan Leader ry

Rovaniemen kylien kehittämissäätiön avustukset

4. YRITYSPALVELUSETELIPROSESSIN KOKEMUKSIA

Hakukierroksilla saatu kokemus on osoittanut, että hakemukset tehdään viime tingassa ja hyvin puutteellisin tiedoin. Tämä on aiheuttanut sen, että asiakasta ei ole kyetty opastamaan oikean, hankkeeseen paremmin sopivan, avustuksen piiriin. Hakemusprosessin nopeuden ja vähäisten henkilöresurssien myötä hakemuksia ei ole voitu pyytää täydennettäväksi, vaan hakemukset on käsitelty jätettyjen tietojen perusteella. Hakemuksissa olevat tiedot ovat yleisesti ottaen hyvin puutteellisia ja hakemuksia on jouduttu hylkäämään tämän vuoksi.

Isossa osia hakemuksia kaikkia avustusmahdollisuuksia ei ole selvitetty. Tällöin hankkeisiin käytetään kaupungin varoja tilanteessa, jossa valtion ja EU:n varoja olisi yrityspalveluseteliin verrattuna ”määrättömästi” käytettävissä. Vaikka asiakas vastaakin, että on selvitetty muut avustusmuodot, ei oikeasti voida tietää, onko asiaa selvitetty ja kokeileeko asiakas vain onneaan.

Yrityspalvelusetelin palveluntuottajina on pääasiassa paikallisia palveluntuottajia. Rekisteröityneitä palveluntuottajia on nyt 67 kpl. Vuonna 2020 toteutettiin 40 kpl, vuonna 2021 vain 24 kpl ja vuonna 2022 vain 11 kpl. Hakemusten määrä on hiipunut jokaisella yrityspalvelusetelillä rahoitettua hanketta. Tällä hetkellä yrityspalvelusetelin palveluntuottajayrityksistä 16 kpl on myös ELY-keskuksen kehittämispalvelujen (Kehpat) asiantuntijayrityksinä. Näistä 8 kpl toimii Rovaniemellä. Yrityspalveluseteli on koettu byrokraattiseksi ja se aiheuttaa kielteistä mielikuvaa elinkeinopalveluista ja vaikuttanee osaltaan huonoihin arvosanoihin mm. kuntabarometrissä. hakukierroksella.

Business Rovaniemen asiakastyötä tekevien yritysneuvojen määrä on 10 vuoden kuluessa yli puolittunut nykyiseen kahteen yritysneuvojaan. Käytännössä yritysten kasvua ja kehittymistä tukeva proaktiivinen toiminta on ollut hyvin rajallista vähäisten resurssien vuoksi. Suhteessa noin 3000 Rovaniemellä toiminnassa olevaan

yrittäjien yrityksen määrää on todella pieni ja aliresursoitu muihin samankokoisiin kaupunkeihin verrattuna, joissa yritysten määrää on moninkertainen. Tämä *resurssipuute* näkyy Rovaniemen Yrittäjät ry:n mukaan käytännössä niin, että yrityksen eivät saa tarvitsemiaan asiantuntijapalveluita nopeasti ja tehokkaasti. *Oulu, Tampere ja Jyväskylä ovat jo luopuneet yrityspalvelusetelistä.*

5. ESITYS

Rovaniemen Yrittäjät ry esittää, että yrityspalveluseteliä määrärahojen suuntaamista muutetaan niin, että hakuja on vuodessa vain yksi, keuhaisin. Ja että haulle budjetoitu summa on 50 000 - 60 000 euroa. Yksi hakukierros vuodessa lisää haun houkuttavuutta ja vähentäisi elinkeinotoimen byrokratiaa. Yrityspalvelusetelit ovat merkittävä apu pienyrittäjille ja yksinyrittäjille oikein kohdennettuna. Hakuprosessista pitäisi tehdä käyttäjäystävällisempi, jotta byrokratian määrä vähenee ja hakuja tulee enemmän.

Rovaniemen Yrittäjät ry esittää n. 100 000 euroa tulisi käyttää Business Rovaniemen yritysasiantuntijoiden aikaresurssin lisäämiseksi. Yrityspalveluissa tulisi korostaa jo olemassa olevia rahoitusmahdollisuuksia, kuten ELY, Business Finland, Leader ja Finnvera. Yrityspalveluissa määrän kasvu lisää yritysten mahdollisuuksia kehittää omaa liiketoimintaansa laajemmin kuin yrityspalvelusetelin mahdollistamana. Yrityspalveluissa määrän kasvattaminen parantaisi Rovaniemen kaupungin yrittäjäystävällisyyttä.

Lisäksi Rovaniemen Yrittäjät ry toivoo, että parantunut resurssointi näkyy myös Business Rovaniemen ja Rovaniemen Yrittäjät ry:n välisen yhteistyön lisääntymisenä, esim. yhteisten tapahtumien järjestämisen osalta ja yritysvaikutusten arvioinnin parempana huomioon ottamisena.

Kasvavien resurssien myötä yritysneuvontapalveluita voitaisiin ajallisesti teemoittain kohdentaa esimerkiksi tietyille toimialoille, jolloin voitaisiin paremmin löytää esimerkiksi toimialakohtaisia toimintaympäristöhankkeita. Toimintaympäristöhankkeiden määrällinen ja laadullinen lisääminen on yksi kaupunkistrategian tavoite. Tällä olisi merkittävä vaikutus yrittäjäystävällisyyden lisäämisessä, koska rovaniemeläiset yritykset voisivat saada tehokkaammin ja enemmän palvelua.